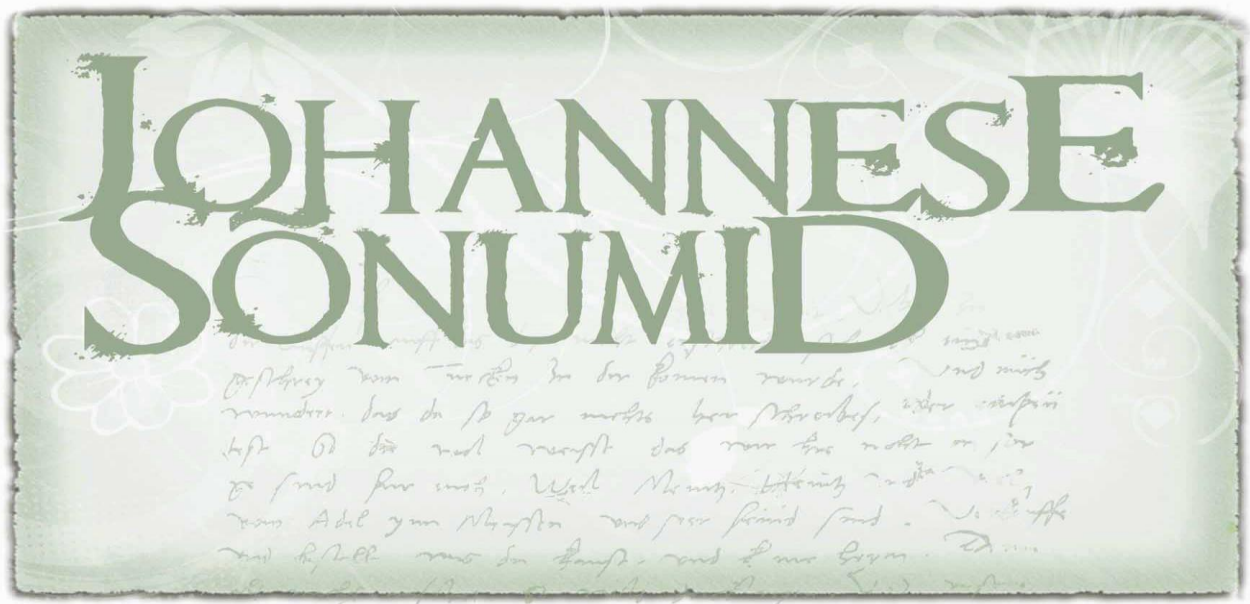

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus AUGUST 2021

Lähetatud Eestimaale

Sest otsekui vihm ja lumi tulevad taevast alla ega lähe sinna tagasi, vaid kastavad maad ja teevad selle sigivaks ning kandvaks, et see annaks külvajale seemet ja sööjale leiba, nõnda on ka minu sõnaga, mis lähtub mu suust: see ei tule tagasi mu juurde tühjalt, vaid teeb, mis on minu meele järgi, ja saadab korda, milleks ma selle läkitasin. (Js 55:10-11)

Hea Püha Johannese koguduse lehe lugeja. August on eestlastel lõikuskuu, mil saame koguda seda, mille juures oleme näinud vaeva, aga mis viimselt on meile ülevalt kingitud. Augustis saab ka ette valmistada järgnevat sügiskülvi eeloleva aasta oodatava lõikuse jaoks. Selle aasta lõikuskuul pöörduvad läänemaalaste ja eestimaalaste silmad kristliku misjoni poole mitme küsimusega. Missugune on olnud varasem Sõna külv Eestimaal, eriti viimase kolmekümne aasta jooksul? Missugune on olnud lõikus samal ajal? Mida olen teinud mina koos oma kaaslastega ja kui sageli olen tööd tehes tõsiselt küsinud Jumalalt nõu, mis on meie töös tehtud Tema järele?

Tänavu on meil võimalus tänada Jumalat selle eest, et Ta kinkis meile taas vabaduse ja annab meile võimaluse osaleda Tema Sõna järjekordsel lähetamisel Eestimaale. Osaleda nõnda, et Jumala au ja nimi saaksid meie elus ja töös kõrgele tõstetud. Me püüame väljendada Jumala seletamatut tööd oma looduga **Missio Dei** mõiste abil. See on Jumala toimimine ja töö inimeste eludes ja kogu planeedi ajaloos, millest oleme kutsutud osa võtma. Kirikul on Jumalalt antud ülesanne, mida kirik peab täitma Jumala ilmutatud tahte kohaselt. Siit saab järeldada, et kristlik kirik on misjoni funktsioon, on Missio Dei toimesaatja selles maailmas.

Jumala sõna puudutab esmalt ristiinimest ja nõnda nähtuna kogu kirikut, seetõttu on kirik esmalt Jumala sõna kuulamise objekt, siis aga ka Jumala sõna kuulutamise subjekt. See eriline seisus tähendab, et ka meelesparandus ning evangeeliumi kuulutamine puudutavad kogu ristirahvast ja peavad algama kirikust. Eks ole see ju inimese vabatahtlik eesõigus avada end Jumalale ja lasta Jumalal muuta oma meelsust ja hoiakuid. See teeb meid kõlblikuks saada kaasatud Jumala kõikehõlmavasse töösse meie kaunilt loodud maailmas. Jumala sõnale avatud kirikuna teeme Jumala sõna kohtamise kogu maa inimestele võimalikuks.

Jumal elab kõrges ja pühas paigas ning ka vaimult alandlike juures (Js 57:15-16). Me unustame tihti olla alandlikud Jumala sõna ja tahte ees ning see võib meenuda alles siis, kui meid tabavad tõsised katsumused. Seesuguses olukorras avanevad kanalid Jumala tervendava ligiolu jõudmisele meie

juurde, meie maa ja rahva ellu. Me oleme Jumala kaastöölised pikas misjonäride reas, kus enamik sõnakuulutajaid on olnud ilmikuteks nimetatavad ristiinimesed. Vahel on mõned nimed ka ajalukku läinud nagu piiskopid Johannes Kievel ja Joachim Jhering. Seda kõike mõistes on meil võimalus leida lahendus inimese tegelikule ja sageli endagi eest peidetud vajadusele – vajadusele vastata Jumala kutsele ning saada taas osadusse Temaga.

Augustikuu tervitab meid suurte võimalustega ja suure peoga, võimalusega saada osa Jumala heast tahtest meie ja meie maa vastu. Valik selles osaleda on meie endi käes.

Randar Tasmuth

EELK Usuteaduse Instituudi usuteaduskonna dekaan

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA AUGUSTIS

P, 1. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Ustavus Jumala andide kasutamisel.

Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Teno Ilves ja organist Lia Salumäe (Toomkirik). **Kl 14.30 Augusti**

Bluusi kirikukontsert esineb ansambel „Robirohi“ Piletiga (Toomkirik).

T, 3. august kl 18.30 Rootsi laulupeokoori proov (Jaani kirik).

R, 6. august kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

P, 8. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Soosinguajad. Teenivad õpetaja Kristo

Hüdsi, Teno Ilves ja organist Lia Salumäe (Toomkirik). **Kl 18** missiokoori proov (Jaani kirik).

T, 10. august kl 18.30 toomkoori proov (Jaani kirik).

R, 13. august kl 9 hommikupalvus. Teenib õp. Kristo Hüdsi (Jaani kirik).

L, 14. august kl 11 Eestirootslaste IV Laulu- ja Tantsupeo "Aiboland, mu arm" avapalvus.

Teenivad: piiskop Tiit Salumäe, õpetaja Patrik Göransson, vikaarõpetaja Kristel Engman ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

MISSIO LÄÄNEMAA 15. – 22. AUGUST „RÕÕM VABADUSEST.“

P, 15. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Enese läbikatsumine. Teenivad vikaarõpetaja Kristel Engman, õpetaja Kristo Hüdsi, Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

T, 17. august kl 20 kirikukontsert. Esineb ansambel „Vox Clamantis“ Dirigent Jaan-Eik Tulve. Piletiga (Toomkirik).

R, 20. august kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik). **Kl 10 - 16** Jaani kirik on teelistele avatud. **Kl 16 kirikukontsert „Põhjamaine poeem.“** Esinevad Alina Sakalousskaya – mandoliin, Kadri Ploompuu – orel. Kavas: Sibelius, Karindi, Lemba, Mägi, Kõrvits, Maimets. “Mu süda ärka üles” (Toomkirik). **Kl 17.30 Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise 30. aastapäeva mootorratturite lipusõit**, 30 lippu läbi linna. Palvus Vabadussamba juures. Kõneleb piiskop Tiit Salumäe. **Kl 19 kohtumisõhtu misjonär Liliann Keskineniga** (Jaani kirik). **Kl 23.45 kontsert „Õolaul“** Esinevad Haapsalu Kammerkoor ja Canzone, dirigendid Ulrika Grauberg ja Eneken Viitmaa. Sissepääs annetusega (Toomkirik).

L, 21. august kl 11 - 16 perepäev. Avapalvus kell 11 Jaani kirikus. Tegevused kiriku aias ja rännak koos Jüri Kuuskemaaga. Tegevuste juht Velda Veia. **Kl 12 - 16 Missio konverents Jaani kirikus.**

Registreerimine konverentsile alates 11.30. **Kl 18 Missio peajumalateenistus Haapsalu piiskopilinnuse siseõuel.** Teenivad peapiiskop Urmas Viilma, piiskop Tiit Salumäe, praost Kaido Saak, EELK Misjonikeskuse juhataja õp. Leevi Reinaru, Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskirikute juhid ja külalised. Muusika: Missio ühendkoor, EELK Misjonikoor ja saateansambel.

P, 22. kl 11 tänujumalateenistus armulauaga. Teema: Jeesus, meie aitaja. Teenivad piiskop Tiit

Salumäe, dekaan Ralf Gebauer (Schmalkalden), praost Kaido Saak, õpetaja Kristo Hüdsi ja Kalle Jätsa. Koguduse kaastöölise märkide üleandmine. Laulab ansambel. (Toomkirik).

Kl 18 Eesti Segakooride Liidu VIII suvekooli ühendkoori kontsert. W.A.Mozart „Requiem“ Dirigent Tõnu Kaljuste. Piletiga. (Toomkirik).

T, 24. august kl 20 kirikukontsert „Augustiõine“. Esineb kammerkoor Collegium Musicale, solistid ja bänd Endrik Üksvärava juhatusel. Kava: Arvo Pärt Stabat Mater ja Erki Pärnoja Anima Mea. Piletiga. (Toomkirik).

R, 27. august kl 9 hommikupalvus Teenib õpetaja Kristo Hüdsi (Jaani kirik).

P, 29. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Meie ligimene. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

MISSIO LÄÄNEMAA „RÕÕM VABADUSEST“

15. august – 22. august 2021.

Sel aastal möödub 30 aastat Eesti Vabariigi taasiseseisvumisest ja esimesest Missiost EELK Lääne praostkonnas. Lääne praostkonna kogudused koostöös EELK Misjonikeskuse, Eesti Kirikute Nõukogu ning kohalike omavalitsustega korraldavad 15.-22. augustil Missio Läänemaa, mille teema sel korral on „Rõõm vabadusest“. Ristirahvas avaldab Missio nädalal tänu Jumalale Eesti vabaduse eest erinevate sündmuste kaudu, mida kogudused korraldavad.

Esimene Missio Eestis toimus 1991. aastal Haapsalus ja Pärnus, kui kirik sai uue võimaluse hakata tegutsema vabal maal.

Nädala jooksul on Lääne praostkonna kogudustes rohkelt ettevõtmisi. Missio kavaga tutvu siin: <https://misjonikeskus.eelk.ee/missio-laanemaa-kava-15-22-08-2021/>.

Missio kulmineerub 21. augustil Haapsalus, kell 18 on linnusehoovis tänujumalateenistus.

Hea lugeja, sina saad oma panuse anda, selleks et need sündmused korda võiksid minna. Selleks:

- 1) Palveta meie armsas Eesti eest ja palu Issandalt õnnistust eelolevaks Missio nädalaks.
- 2) Osale Missio nädala ettevõtmistel.
- 3) Ole abiks korraldamisel.

Võimalusel osale ka meie naaberkogudustes toimuvatel ettevõtmistel.

Soovime rõõmsat Missio nädalat kõigile!

KOGUDUSE UENENUD KODULEHT.

Hea lugeja! Kindlasti oled märganud, et meie koguduse veebilehel on toimunud uuendused. Uus koduleht nõuab esialgu harjumist, kuid sisulise poole pealt suuri erinevusi eelmise lehega võrreldes ei ole. Uuendamise eesmärk oli muuta koduleht turvalisemaks, kaasaegsemaks ja kasutusele võtta uusi võimalusi, mida vana leht ei võimaldanud. Näiteks on meie uuel koduleheküljel võimalik:

1. jälgida samaaegselt koguduse Facebook'i keskkonnas avaldatud uudiseid,
2. kirjutada oma eestpalve soovid õpetajatele,
3. lisada videoid,
4. jälgida statistikat, näiteks viimase 30 päeva jooksul on külastatud kodulehekülge 1700 korda ja keskmiselt sellel lehel viibitud 1 minut ja 48 sekundit (seda näeb kodulehe moderaator).

Leht on veelgi täiustumas ja muutub loodetavasti veelgi paremaks. Kui sinul on ettepanekuid uue veebilehe osas, siis kõik ettepanekud lehe parendamiseks on teretulnud.

Soovime sulle head kodulehe kasutamist!

Kristo Hüdsi

KOGUDUSE NOORTE VÄLJASÕIT HIIUMAALE.

Noorte väljasõit toimus 26-27. juulil aga idee Hiiumaale sõita tekkis möödunud aasta noorteõhtul, kui selgus, et meie noored pole kunagi Hiiumaal käinud. Meie armas noortetöötaja Mari Kuli, tegi ettepaneku, et noored tuleksid talle külla suvel.

Väljasõidu planeerimine läks hästi ja meie reis toimus juuli viimasel nädalal. Reisi läbiv teema oli „Minu elu Jumalaga“. Esmaspäeva hommikul kell 9:00 alustasime sõitu Haapsalust koguduse noortega Rohuküla sadamasse. Kell 10:00 väljus laev Regula Heltermaale. Lõunaks jõudsimme Mari armsasse kodusse, kus meid tema pere väga soojalt vastu võttis ja maistvate pannkookidega kostitas. Esmalt tutvustas Mari meile oma kodu ja meie reisiplane Hiiumaal. Päeva teises pooles sõitsime Kõppu, kus külastasime tuletorni. Seejärel matkasime Kaleste matkarajal. Matkale järgnes vaba aeg imeilusas Paope rannas. Õhtul grillisime ja käisime vaatamas päikeseloojangut Ninametsas Kõrgessaare sadamas.

Teisipäeva hommik algas hommikusöögiga, asjade pakkimisega ja päeva planeerimisega. Seejärel algas ringreis Põhja- ja Lõuna-Hiiumaal, kus tutvumine vaatamisväärsustega, milleks oli Reigi kirik, Tahkuna tuletorn ja sealsed kaitserajatised, Tõrvanina rand, Kärkla linn piknikuga ja Käina Tuuletorn. Tagasi sõitsime 17:30 Laevaga Leiger ja koju jõudsimme õhtul kell 19:00. Rõõm oli kuulda noori ütlemas oma vanematele: „Me peame perega Hiiumaale minema!“ Oleme Taevaisale tänulikud õnnistatud reisi eest!

Kristo Hüdsi

APOSTLITE PÜHAPÄEVA JUTLUS.

Armujumalalt, meie Isalt, ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt.

Mul on suur rõõm tervitada sind, Haapsalu kogudus, EELK Toronto Peetri koguduse poolt ja ühtlasi tuua tervitusi EELK Põhja-Ameerika praostkonnast ja sellel aastal esimest korda öelda edasi tervitused Kanada Evangeelsest Luterlikust Kirikust. 24. juunil 2021 sain kinnituskirja selle kohta, et nii Toronto Peetri kogudus kui ka mina selle koguduse vaimulikuna oleme vastu võetud Evangelical Lutheran Church in Canada koosseisu ning saanud Kanadas koos kõigi teiste eestikeelsete luterlike kogudustega ühtse kirikliku kuuluvuse. Seega minu siinviibimine on samal ajal oma koduses Eesti kirikus viibimine ja ka oikumeeniline akt.

Pean tunnistama, et tänane pühapäev on mulle eriline ka seepärast, et tohin üle pika aja seista nii suure koguduse keskel. 2019. a märtsist alates on Kanadas kehtinud ranged reeglid, mis mitmeks kuuks kirikuksed päris sulgesid ning enamuse sellest ajast tohtis kirikus korraga olla vaid kuni 10 inimest.

Jutluse aluseks on Pühakirja sõna Ap 26:12-23:

„Kui ma siis neis asjus läksin Damaskusesse ülempreestritelt saadud meelevald ja eriloaga, siis keskpäeva ajal tee peal, kuningas, ma nägin päikesest säravamat valgust taevast paistvat minu ja mu teekaaslaste ümber. Ja kui me kõik maha kukkusime, siis ma kuulsin üht häält mulle ütlevat heebrea keeles: „Saul, Saul, miks sa mind taga kiusad? Raskeks läheb sul astla vastu takka üles lüüa!“ Mina aga ütlesin: „Kes sa oled, isand?“ Aga Issand vastas: „Mina olen Jeesus, keda sa taga kiusad. Kuid nüüd tõuse püsti ja seisa oma jalgadel, sest mina olen sulle end näidanud selleks, et sind määrata sulaseks ja kõige selle tunnistajaks, mida sa oled näinud minu juures ja näed, kui ma sulle end veel näitan. Ma kisun su välja juutide ja paganate käest, kelle juurde ma nüüd su läkitan avama nende silmi, et nad pöörduksid pimedusest valguse poole ja saatana meelevaldalt Jumala poole, et nad saaksid pattude andeksandmise ja osa nende seas, kes on pühitsetud usu kaudu minusse.“ Selle tõttu, kuningas Agrippa, ma ei ole olnud sõnakuulmatu taevase nägemuse vastu, vaid ma kuulutasin esmalt Damaskuses ja siis Jeruusalemmas ja kogu Juudamaal ning paganatelegi, et nad peavad meelt parandama ja Jumala poole pöörduma, tehes meeleparandusele kohaseid tegusid. Selle kõige pärast on juudid mind pühakojas kinni võtnud ja püüdnud tappa. Et ma olen aga Jumalalt abi saanud tänase päevani, siis ma seisan, tunnistades

nii pisikestele kui suurtele, ega ütle midagi muud kui seda, mida Prohvetid ja Mooses on rääkinud tulevikus sündivaist asjust: et Messias pidi kannatama, et ta pidi esimesena surnuist üles tõusma ning kuulutama valgust nii juutidele kui paganaile. “Aamen!”

Tänane apostlite pühapäev kõneleb meile Pauluse pöördumisest. Õigemini – pöördunu oli juba Paulus. See, kes pöördus, oli Saulus. Ja millest see siis täna, 21. sajandi alguses meile räägib? See räägib meile ühest üleilmsest pandeemiast. Ei, mitte koroonast! Sellest saame Jumala abiga üle. Tänane sõna tuletab meelde üht väga nakkavat viirust, millele ühtset nimegi veel pole pandud. Nimetame siis seda isekuse pandeemiaks. See laastab tänast maailma palju põhjalikumalt kui koroon, millega oleme juba harjunud elama.

Tänane pühapäev jutustab meile, milline on inimese isekuse tulemus, kuid lubab meil aimata ka uut olukorda, milleni isekusest loobumine meid võib aidata kasvada. Mäletan, et kui esimesi kordi siin Haapsalus viibisin, asus siinsamas lossimüüride sees üks nõukogudeaegne „tivol“i. Seal oli karussell, mis koosnes kahest punaste viisnurkadega ja kroonurohelisest sõjalennuki maketist, millesse sai pileti lunastanu sisse istuda ja nonde sõjardlike „lennumasinate“ ninasse paigutatud propellerid vedasid karusselli tohtu mürina saatel ringiratast käima. Ja oi, kuidas see poistele – eriti vene poistele – meeldis! Seltskond seal oli nii isemeelselt lärmakas, et minusugune tagasihoidlik poiss sinna eriti minna ei tahtnud.

See toomkirik oli siis tühi – sisuliselt ju varemetes. Jaani kirikul oli orelirõdu trepi kohal lakke suur auk pehkinud. Aeg oli seesugune, mis kirikut ei soosinud. Usk ja usklikud olid alavääristatud ja alandatud. Tollane riigivõim väitis, et Jumalat ei ole ning et inimene on nii tark, et peab looduse ümber kujundama oma tarkust ja tahtmist mööda.

Nüüd oleme, tänu Jumalale, sellest ajast juba 30 aastat vabad. Aga kaasaja inimene on tollest ajastust ning ka ümbritsevast maailmast kokku korjanud ka päris kummalise ning kahetsusväärse maailmavaate. Hirmuvalitsuse alt oleme vabad ja nüüd kipub meie oma mina olema suurem kui teised ja hoopis suurem kui Jumal. Mis on selle tulemus? Tulemuseks on lõhenenud ühiskonnad ja lepitamatud lahkeliid. Mitte üksnes Eestis ei haiguta kuristik konservatiivide ja liberaalide vahel ning ületamatud vastasseisud erinevate erakondade vahel. Vandenõuteoreetikuid ja populistide leidub mujal maailmas palju rohkem kui siin Eestis. Seda on maailm pidanud kannatama ja kannatab veel. Milliseks maailm selle tulemusel lõpuks kujuneb, me veel ei tea. Aga selge on, et maailm vajab tõhusat vaktsiini enesekesksuse pandeemia vastu, sest suurest peab saama väike, nii nagu Saulusest sai Paulus. Pauluse suurus oligi selles, et temast sai väike – Kristus pidi kasvama, tema kahanema!

Maailm on täis paradokse. Üks nendest on, et kui tahame väärikalt elada, siis peame õppima alandlikult olema. Üksnes alandlikkuse kaudu pääseb Jumal meis valitsema ja Tema arm meid õnnistama.

Loomulikult peame oma usus ja oma elus tegema vahet alandlikkuse ja alandamise vahel. Ei saa lasta maailmal suhtuda usklikesse üleoleva hoolimatusega, et usklikud on vagad tallekesed ja nende kallal võib teha kõike, mis pähe tuleb. Ei! Me peame oma usus kindlad olema ja ka nendes õigustes kindlad olema, mis meile tänases maailmas oma usu tunnistamiseks on antud. Aga alandlikkuse ja alavääristatud olemise vahel on üks väga oluline vahe. Alavääristamine saab meile osaks välise surve tulemusel. Alandatuses oleme õppinud elama – küll tagakiusamiste all, küll nõukogude aja jõhkra hoolimatuse keskel. Ka tänases päevas pole sageli sugugi kerge tunnustada oma lähedastele, sugulastele, sõpradele, näiteks ka lastel oma klassikaaslastele või mängukaaslastele, et mina olen ristiinimene. Üleolevat suhtumist usklikesse ja kirikusse leiab ka meie ajal nii avalikus meedias kui suhtlusportaalides.

Aga alandlikkus on seesugune hoiak, mis kasvab inimese seest, milles on valmidus õppida nägema elu põhiväärtusi ja asetama maailmas asjad nende õigesse järjekorda. Alandlikkus on armastuses elama õppimine.

Alandlikkus on ka see, et õpime ära tundma oma kaduvust ning maailma ajutist iseloomu. Mõistmaks, et armastus ja kannatus käivad sageli käsikäes. Armastus ja lein on sama mündi kaks erinevat külge. Armastus võib ka valu teha lisaks sellele, et see meid õnnelikuks teeb. Kui oleme kedagi oma südamesse lubanud või oma südame kellelegi avanud, siis peame arvestama, et ühel hetkel võime sattuda olukorda, kus oma armastust taga nutame. Aga ilma armastuseta, ilma alandliku teekäimiseta koos oma Jumalaga ja koos kaasinimestega, ei oleks elul ju mingisugust väärtust.

Apostlite pühapäev kõnelebki meile, et kes tahab olla suurim või ülem, olgu kõikide teenija, nagu Issand seda on öelnud. Andku siis Jumal meile tänasest pühapäevast kaasa lootust ja armastust, milles võime väärikalt alandlikud olla. Selleks, et Jumal võiks meid teha suureks ja meid pühitseda.

Et Jumala arm suureks teeb, näeme kõikjal enda ümber. Täna Haapsallu tulles leiame siit selle iidse toomkiriku elavana ja kogudusega täidetuna. Leiame Jaani kiriku, mille torn on tellingutes, et ka see pühakoda veel aastakümneteks ja ehk sajanditeks vastupidavaks muuta. Võime käia Eestis ringi ning näha, et väga paljud pühakojad on paremas seisus kui kunagi varem viimase sajandi vältel. Võime näha, kuidas inimeste igatsus kokku tulla ja ühises osaduses viibida on pika pandeemia vältel kasvanud ning innustab taas pühakotta kogunema. Võime näha, kuidas Jumala sõnast ja sakramendiantidest osasaamine suudab mõnegi pisarad kuivatada ja silmad särama panna.

Pühitsegu meid Kolmainus Jumal, et kasvaksime alandlikus armastuses Tema võiduka sõnumi kuulutajaiks. Aamen!

Mart Salumäe

EELK Põhja-Ameerika praostkonna praost

EELK Toronto Peetri koguduse õpetaja

Vennad Tiit ja Mart 4. juulil Haapsalu toomkirikus.

TŠAIKOVSKIST VANAMUUSIKANI – LÄBILÕIGE JUULIKUU MUUSIKASÜNDMUSTEST.

Haapsalu südasuve raamivad 2 muusikafestivali: juuli alguses toimuv Haapsalu Tšaikovski festival ja kuu lõppu jääv Haapsalu Vanamuusika festival. Viimati nimetatu on Haapsalu kultuurielu kindel maamärk ja toimus tänavu juba 28. korda. Tšaikovski festivalgi pole enam päris „roheline“ ning on loonud oma austajaskonna, kes lähemalt ja kaugemalt kontserte kuulama tulevad.

Siinkirjutajal on tavaks saanud valida välja kontserte nii Jaani kui ka Toomkirikus, et nautida erinevaid koosseise. Nii sai Jaani kirikus osa Tallinna kitarrikvarteti ja inglise harfimängija Andrew Lawrence-Kingi esinemisest. Kitarridel esitati Antonio Vivaldi kontserti, erinevaid tantse Pjotr Tšaikovski balletist „Pähklipureja“ ning Tšaikovski kaasaegse Nikolai Rimski-Korsakovi „Hispaania kapritšot“. Lawrence-King kandis barokkharfi(de)l ette muusikat keskaegsest liturgilisest draamast Taanieli mäng ja erinevatest barokkooperitest (Cavaliere, Monteverdi, Purcell). Mõlema kontserdi puhul võis imetleda, kuidas ühe või nelja samalaadse pilliga võeti kanda orkestrile kirjutatud repertuaar. Keeled helisesid imeliselt virtuoossete mängijate sõrmede all ja kuulaja võis vaimus kanduda aega, mil muusika loodud.

Toomkirik pakkus võimalust kuulata Sergei Rahmaninovi „Koguüist jumalateenistust“ kammerkoor Voces Tallinn esituses. Võimas sisendusjõuline muusika ja ortodoksi ülimalad bassid on midagi, mille meie Toomkiriku akustika hästi esile toob. Kirikutäis inimesi sai hea emotsiooni osaliseks. Võime olla tänulikud, et tänavusel vanamuusika festivalil said osaleda kõik välja kuulutatud välismaised interpreedid. Hollandi oktett Capella Pratensis esitas Josquin Desprez' missa „Ave Maris Stella“, mis on omal ajal loodud paavsti kapelli jaoks Roomas. Missa osi täiendasid erinevad Maarjamotetid. Kaheksa ülimalt timmitud häältega meest, kes kostusid nagu väiksem koor, sügava sõnumiga muusika, iidne Toomkirik, mis publikuga täidetud – see on miski, mis tõstab meid kõrgemale argipäeva hallidest toonidest.

Vanamuusika festivali laupäeval korraldas meie naaberkogudus Ridalas keskaja päeva. Oli võimalus viibida selle raames aset leidnud ansambli Rondellus kontserdil. Nende repertuaarist hõlmasid suure osa hispaania *candidad*, mis pühendatud Neitsi Maarjale ja tema imetegudele. Need laulud on loodud samal ajal, kui ehitati Ridala kirik, s.o ca 800 aastat tagasi. Mis on igavikulises mõõtnes muidugi tühine aeg, aga meile tavainimestele siiski üsna raskesti hoomatav. Võime olla tänulikud Loojale, et meil on tänu muusikale võimalik ajas rännata.

Tiia Laar

MÕTTEID XXVIII HAAPSALU VANAMUUSIKA FESTIVALI AVAKONTSERDILT G. F. HÄNDEL „THEODORA“ (1750).

Mis oli Händelil südames ja meeles, et sellest sündis oratoorium „Theodora“?

Vaatasin, mida tähendab sõna „oratoorium“. Panen tähenduse siia, sest on ju väikene võimalus, et lehe lugejalegi see kohe ei meenu. Niisiis Vikipeedia põhjal: oratoorium (itaaliakeelsest sõnast oratorio – palvesaal) on koorile, solistidele ja sümfooniaorkestrile kirjutatud mitmeosaline dramaatiliselt süžeele põhinev heliteos. Oratooriumil on vaimulik sisu, kuid pole jumalateenistus.

Kohe sai selgemaks miks just nii ja mitte teisiti.

Inimloomus on huvitav: niipea kui üks mõte lahendatud, leiab meie meel kohe järgmise, millega töötada. Ja see mõte oli: huvitav, kas Theodorast ka kirjutatakse?

Leidsin ja seda teile siia ka edastan, kuid enne veel tuleks rääkida kontserdist: kes esinesid, kes dirigeeris, kuidas mõjus...

Niisiis: Georg Friedrich Händeli oratoorium „Theodora“, loodud 1750. Esitajad:

Maria Valdmaa (sopran), Tuuri Dede (metsosopran), Terry Wey (kontratenor, USA/Šveits), Mati Turi (tenor), Alvar Tiisler (bariton). Kammerkoor Voces Tallinn. Haapsalu Festivali Barokkorkester, dirigent Toomas Siitan.

Kuidas vähese muusikaharidusega inimesena edasi anda seda sündmust, mis kõitnud paljude nimekate muusikute tähelepanu üle Euroopa?

Vastutus väljaõeldu ees on sedavõrd suur, et kasutan hoopis kirjanik Tõnu Õnnepalu muljeid tema vanamuusikapäevikust, mille ta avaldas Postimehe kultuuriveergudel ning tõden, et paremini ei oska tunnet sõnadesse panna. Kindlasti tekib teil huvi lugeda Tõnu Õnnepalu nägemust, selle leiate 28. juuli Postimehest pealkirjastatuna „Rahulikus peeglis“. Väike lõik sellest:

„Händeli „Theodora“. Toomkirik. Esimese kontserdi esimene takt. Võpatan kogu kehast (vähemalt seesmiselt): milline elavus, milline jõud, nende pillide erinevad võnked, kõik need keeled, mis poognate all äkki värisema hakkavad, nende nii looduslikud ja samas nii täpsed hääled, see sumin, see just nagu tuul, mis äkki su ümber puhkeb. Elav muusika...

Händelit pole ammu enam. Keegi ei tea õieti, kuidas seda kõike mängiti ja lauldi tema ajal, mida tähendas „Theodora“ tol, 1750. aastal neile inimestele, kes seda esmakordselt kuulasid.“

Tõesti, me ei tea, kuid ehk avab pühakuks kuulutatud Theodora elukäik meile selle akna, mille kaudu Händelit paremini mõista, kui uurida tema enda elulugu, tõmmates kohati paralleele nii kauge ajaga... Pühaku elulugu väga lühidalt:

Theodora (sündinud u 812 pKr, ristitud Agapiaks) oli pärit Aigina saarelt Tessaloonikas. Agapia isa Antonios, esipreester ja hiljem munk, ning ema Chrysanthi olid väga vooruslikud. Ema suri varsti pärast Theodora sündi ja isa eraldus mungana üksindusse, loobudes linnaelu mugavustest ja teenijatest ning jättes lapse Jumala ja oma lähedase sugulase ning endise ristiema hoolde. See naine andis oma puhta eluga Agapiale head eeskju.

Tütarlaps paistis silma ilusa kehaehituse ja näo ning vanematelt päritud tagasihoidlikkuse poolest. Paljud saare suursugused mehed tahtsid temaga abielluda ja tüütasid sellega Agapia isa, kes elas erakuelu. Isa ei kannatanud pidevaid kosimisi välja ning otsustas lasta lapse laulatada ühe suursuguse Aigina mehega, kes oli tuntud oma tagasihoidlikkuse ja kõneanni tõttu. Paar oli elu- ja mõtteviisi poolest väga ühtne.

Neile sündinud kolmest lapsest jäi elama vaid vanim. Mees suri, kui Agapia oli 24-aastane. Agapia jaotas oma vara kolmeks osaks, millest ühe jagas vaestele surnu hingeõnnistuseks, ning otsustas otsida varjupaika oma sugulase Anna juurest, keda ikoonide austamise pärast taga kiusati. Ta läks kohe esimärter ja esidiakon Stephanose kloostrisse, võttes kaasa sada kuldraha. Ta palus Anna (kes oligi selle kloostri ülem) ette maha langedes end nunnaks vastu võtta.

Theodorat ei tahetud koheselt nunnaks võtta, arvati, et ta tuli kloostriseinte vahele vaid kurbusest ja kui leinaaeg lõpeb, soovib taas maailma pöörduda. Kuid vastupidiselt kartusele nägid kõik, kuidas Theodora vabatahtlikult paastus ja palvetas. Ta ei pidanud ühtegi tööd endale sobimatuks ning oli äärmiselt alandlik.

Kui kurat hakkas teda kiusama ebapuhaste ja kirklike mõtetega, eemaldas ta need kohe innuka palvega ja mõtete avaldamisega ning igaveste piinade lakkamatu meenutamisega. Ta teadis, et kord saatanast lahti öelnuna ei ole sünnis rüvetada end kõlvatute ja räpaste mõtetega. Ja see oli tal seda kergem, et ta polnud upsakas oma õnnestumiste tõttu ega meelitanud end sellega, et ta paljudest erineb, vaid tal oli kahju, et ta on täielikust allumisest nii kaugel. Sellepärast pidas ja nimetaski ta ennast kloostriülem ja õdede kõlbmatuks ümmardajaks ning tegi üksinda peaaegu kõiki töid. Ta jahvatas jahu, tegi oma kätega leiba, keetis süüa, millest tal varem ei olnud vaja mõeldagi. Peale selle käis ta turul ja kaugel maal, et kaup odavamalt kätte saada, tassis õlgadel suurt puude kandamit või midagi muud. Ja kui keegi, kes teadis tema suursugust päritolu, küsis vastu tulles, miks ta oma õilsust alandab, siis ei hakanud ta kuulamagi. Teiste jaoks oli märkamatu, ta käis pidevalt jumalateenistusel, võttis igast asjast vastavalt vajadusele osa ning püüdis maailma kärast alati kaugele jääda. Nii põlgas ta maailma austust ning suretas oma lihalikku loomust koos kirgede ja himudega. Üks karmimaid katsumusi, mida üks ema võib kogeda, oli Theodora antud keeld oma tütrega rääkida.

Püha Theodora klooster.

Jätan siinkohal eluloo ümberkirjutamise.

Meeleheidet, raskusi ja alandusi jätkus Theodora ellu veel kauaks. Ka imesid, mida Jumal temale osaks laskis saada. Palun otsige materjali selle imepärase naise eluloost, see on kergesti leitav.

Niisiis, draama, mis võis kõita Händelit, oli olemas.

Helilooja ema oli pärit kirikuõpetaja perekonnast, Theodora isa oli olnud preester.

Theodoral keelati rääkida oma tütrega, Händeli isa keelas pojalt pille puutuda, pidades muusiku ametit vähetähtsaks. Kas siit võis sündida säde, mis viis leegi süttimiseni ja suurepärase teose loomiseni?

Igaüht pannakse proovile. Kuidas ja mille läbi pandi proovile Händelit? Võib vaid ette kujutada.

Heli Seervald

SAAME TUTTAVAKS – LILIANN KESKINEN, LUTERLASTE SAADIK LAIAS MAAILMAS.

Põltsamaalt pärit, aga praegu Helsingis elaval Liliann Keskinenil on haruldane amet – misjonär. Seda tööd on ta teinud üle 20 aasta, peaaegu poole oma elust.

Eesti ja Soome luterliku kiriku läkitatud ususaadikuna alustas ta 1999. aastal. Ta on töötanud Mordvas, Omskis, Tartus ja Peterburis. Praegu teeb Liliann Ingeri kirikus meediatööd. Selle kõrval osaleb ta meeskonnas, kes tõlgib Vana Testamenti ersa keelde.

Et Haapsalu on Lilianni ja tema abikaasa Hannu tugikogudus, on Liliann hoidnud ringkirjade kaudu haapsallasi oma tegemistega kursis. Võimalust mööda on ta olnud ka Haapsalu koguduse külaline. Nüüd saab Lilianniga taas silmast silma kohtuda Läänemaa Missio ajal 20. augustil kl 19 Jaani kirikus. Põhiliselt on nendega sidet pidanud piiskop Tiit Salumäe, kes on neid külastanud nii Siberis kui ka Peterburis.

Kuidas sai Põltsamaa tüdrukust misjonär?

Keskkoolis, 1988. aasta sügisel, viis klassijuhataja meid Põltsamaa kirikusse ekskursioonile. See lummas. Koos pinginaabriga hakkasime laulma kirikukooris. Kooripoov oli pärast teenistust, aga kunagi ei olnud teada, millal teenistus lõpeb. Nii tundus mõistlik, et hakkame käima ka teenistusel.

Suvel 1989 käisin leeris. Nii me kiriku külge kasvasime. Kui Põltsamaale kolisid Luhametsad, läks noortetöö käima. Keskkooli ajal ja järel olin mitu aastat pühapäevakooli õpetaja ja õppisin Tartu ülikoolis soome keelt.

Misjonitööle sattusin justkui juhuslikult. Olin juba mõnda aega juurelnud, kas minust oleks misjonitööle minejat. Ikka tundus, et minu koht on kirikutööl kodumaal. Siis nägin Soome rahvamisjoni ajalehes kuulutust, et Mordvasse otsitakse aastaks töötajat. Kandideerisin. Kuue kandidaadi seast valiti mind. Olin siis 26, aasta oli 1999.

Läksite üksi Mordvasse tööle?

Misjonile üksi ei saadeta. Saadetakse kas pere- või paarikaupa. Minu paariliseks sai soomlanna Miina. Hakkasime tegema laste- ja noortetööd kahes luteri koguduses, ersa- ja mokšakeelses koguduses.

Vene keelt ma oskasin, sest käisin keskkoolis vene keele eriklassis. Ent kooli lõpetamisest oli möödas üheksa aastat ja praktikat polnud nende aastate jooksul üldse! Olin Saranskis alguses nagu tark koer – aru sain, aga rääkida ei osanud. Miinaga oli vastupidi. Tema rääkis minu eest, mina tõlkisin talle vastused.

Mõne nädalaga läksid keelepaelad lahti. Hakkasin lastele pühapäevakooli tunde andma.

Kuidas Te misjonitöö ja eluga võõras keskkonnas kohanesite?

Päris tundmatu see valdkond mulle polnud. 1995. aastal kolisid Põltsamaale Soome Luterliku Rahvamisjoni misjonärid Mika ja Anne Tuovinen. Nende kõrvalt nägin, milline on misjonäri elu. Teoreetilise baasi andsid hiljem misjonikursused.

Enne seda oli mul misjonitööst üsna udune arusaam. Umbes selline: misjonitööle – enamasti Aafrikasse – läheb abielupaar, mees misjonär, naine meditsiinitöötaja. Mina ei tundnud ennast sellisena. Küll aga püsis mul kujutelm, et peaksin olema misjonäri abielus. Et meest, kellega ma abielluda tahan, toona polnud, sai minust enne misjonär ja siis abikaasa.

Kohtumine Hannuga

Tulevase abikaasa Hannuga kohtusin esimest korda Soomes misjonipäevadel 2000. aastal. Seal oli koos tuhandeid inimesi. Möödus aasta ja kohtusime teist korda. Paar nädalat vahetasime e-kirju. Peagi otsustasime: jõuluõhtul kihlume, ülestõusmispuhadel abiellume.

Hannu pidi minema misjonäriks Türgi, aga ta ei tundnud endas kutsumust moslemimaailma vastu. Ta oli küll valmis minema, kuid palvetas, et tuleks takistus. Suurimaks takistuseks osutusingi mina.

2003 saadeti meid koos Hannuga misjonitööle Siberisse, suurde miljonlinna Omskisse.

Kuidas ja millega mõõta misjonäri tööd?

Soomes kogudusi külastades on meilt vahel küsitud, kui paljusid oleme ristinud. Selliseid töövilju

oleks ju lihtne ette näidata. Kuid mina ei ole vaimulik, minu töö pole ristida. Hannu Peterburis siiski ristis inimesi ka, sest siis oli ta juba diakon.

Me pole teinud aktiivset värbamistööd ega käinud ükselt uksele. Oleme teeninud inimesi, kes on juba koguduse juurde tulnud. Oleme püüdnud luua uusi kontakte ja kutsuda inimesi Jumala juurde ning kogudusse.

Olen oma tööle tagasi vaadates märganud, et minu töö on olnud maa kobestamine, ettevalmistamine külviks. Tegime noortetööd, korraldasime noorteõhtuid, lõime uusi traditsioone, et need kestaksid ka siis, kui meie töö on lõppenud. Maa on selleks ette valmistatud.

Seega polnud mul konkreetseid ülesandeid, näiteks et ehita maja, tee seda või teist. Tegin tavalist kogudusetööd. Sellise töö tulemust on keeruline mõõta. Ma ei ole nõobist kinni võtja, aga mul pole keeruline ka võõrastega rääkida. Kutsuda neid jumalateenistusele, üritustele. Suhted kujunesid loomulikkude rada pidi. Näiteks Omskis sain sõbraks mammidega, kes müüsid tänaval kurke jm oma aia saadusi. Head suhted tekkisid meie kodutänaval kioskis töötava inimesega. Käisin seal oma pilte ilmutamas, tutvusime, kutsusin teda kogudusse.

Kuidas sai Teist Vana Testamendi tõlkija?

Meie lähetus lõppes 2019. Soome rahvamisjon otsustas, et perena meid enam uuele tööperioodile ei läkitata. Oleme nüüd kaks aastat Soomes elanud, aga olen endiselt misjonitööl - kaugtöona.

Kui mind kutsuti meeskonda tõlkima Vana Testamendi ersa keelde, punnisin vastu, sest ma ei ole teoloog. Olen küll filoloog, aga ma ei oska heebrea keelt. Pealegi oli mul Ingeri kiriku info- ja lehetööga palju tegemist. Lõpuks nõustusin. Koroonaa ajal oleme tõlkijatega pidanud pikki videoseminare, need on huvitavad ja harivad. Õppisin ersa keelt ja tegin algust heebrea keelega.

Milles Teie töö seisneb?

Võrdlen, kas ersakeelsed tõlkijad, kes ei oska algkeeli ja tõlgivad vene keelest, on teksti õigesti tõlgendanud, st kas ersakeelne tekst kannab algkeeles öeldu mõtet. Teisisõnu, minu roll on võrrelda, mida algkeeles öeldi ja mida ersa keeles öeldi. Minu esimeseks tekstiks on Esimene Kuningate raamat ja töö edeneb väga vaevaliselt.

Tõlkija on teinud läbi tohutu arengu. Kui ersa keeles vastavat sõna pole, peab tõlkija selle leidma või leiutama ja lugejale arusaadavaks tegema. Tõlke eksegeetilise kontrolli käigus jälgitakse muu hulgas, et üht ja sama mõistet kasutataks läbivalt ühtmoodi. Näiteks on ka ersa keeles mitmesuguseid Jumala nimesid, mida tuleks siis kõikjal ka ühtmoodi kasutada.

Parajat peavalu teevad tõlkijatele väljendid ja kõnekäänud. Näiteks on Jeremija nutulaulus, et „vaenlased vilistavad minu peale”. See on pilkav väljend. Aga tšerkessidel on vilistamine positiivne tegevus ja seega ei saa vilistamist negatiivse mõistena kasutada.

Või teine näide. Kui Jeremija nutulaulus on juttu jaanalindudest, kes hülgavad oma poegi, siis tuli tõlkijal, kelle kultuurile see lind on võõras, leida *jaanalinnu* asemele emakeelne lahendus. Jaanalinnust saigi mitmes kaukaasia keeles kaamelilind, sest kaamel on neile tuttav. Eesti keele *jaanalind* on heebrea keelest üle võetud.

Kas jääte nüüd paikseks või ootate uut lähetust?

Ette ei tea, kuidas elutee läheb ja Jumal juhib. Vanem tütar käib gümnaasiumis, noorem hakkab põhikooli lõpetama. Kui lastel kool läbi, võib uus lähetus kõne alla tulla. Jumal võib meile ukse avada ja võib ka ukse sulgeda.

Kui tihe on Teil side Eestiga?

Meie alaline elukoht on praegu Helsingis. Eesti sündmustega üritan ennast siiski kursis hoida. Lapsepõlvkodu Põltsamaal enam ei ole, kuid eks süda igatse ikka vanu tuttavaid radu. Kui koroonat ei oleks, käiksin rohkem Eestis. Peterburis töötades sõitsin vahel päevase bussiga Tallinna teatrisse ja õisega tagasi. Kui Eestisse satume, käime ikka ka Põltsamaal.

Lehte Ilves

Liliann Keskinen

Sündinud 4. novembril 1972 Kiviõlis.

Haridus:

1990 Põltsamaa keskkool ja 1997 Tartu Ülikool.

Töö:

1999-2001 laste- ja noortetöö Mordvas.

2003-2007 misjonitöö Omskis.

2009-2012 Tartu Pauluse kogudus.

2013-2019 Peterburi (2013-2017 Jaani kogudus, 2017-2019 Ingeri kiriku soomekeelne infotalitus.)

2019 – Helsingis. Jätkub Ingeri kiriku soomekeelne infotöö, tõlkekontrollija Helsingi

Piiblitõlkeinstituudi ersakeelses piiblitõlkemeeskonnas.

Hobid:

Muusika, kirjandus, kudumine, keeled.

Pere: abikaasa Hannu, tütre Hanna (16a) ja Miriam (15a).

KÕIKJALT KOSTAB SU KÕNE.

"Inimeste teod on nende mõtete parimad tõlkijad." John Locke.

"Kui ma ei tee oma Isa tegusid, siis ärge uskuge mind! Kui ma aga teen, siis uskuge tegusid, kui te mind ei usu, et te hakkaksite aru saama ja tunnetaksite, et minus on Isa ja mina olen Isas."

Jh 10:37-38.

John Locke oli 17. sajandil elanud inglise filosoof ja arst. Locke'i filosoofias on oluline koht tunnetusteoorial, kus võtmemõisteteks „idee“, „mõistus“ ja „mõtlemine“. Ta seisis usulise sallivuse ja südametunnistuse vabaduse eest ning kirjutas Euroopa ususõdade (1522-1712) mõjul oma *Kirja sallivusest*, kus üheks keskseks argumendiks on, et uskuma ei saa sundida vägivallaga. Locke arvas, et Jumala olemasolu on tõestatav kosmoloogilise argumendiga: kuna igal asjal on põhjus, siis peab olema ka algpõhjus – keegi, kes pani alguse põhjuslikkuse ahelale.

Locke'i usulised vaated polnud päris kooskõlas traditsioonilise kristliku õpetusega: ta eitas näiteks pärispattu, kuid tunnistas siiski kurjuse reaalsust. Piibli osas oli ta väga konservatiivne, uskudes selle sõnasõnalist jumalikkude inspireeritust. Mõned tema teooriad poliitika ja majanduse vallas ning ettepanekud sotsiaalse elu korraldamiseks ei lähtu kristlikust eetikast. Sallivuse pooldajana kutsus ta ametivõime üles mitte sallima ateismi. Olles oma kirjutistes orjanduse vastu, oli Locke suure Aafrika orjakaubanduse kompanii investor ja kasusaaja. Ta soovitas vaeste laste jaoks, kes olevat ühiskonnale koormaks, luua „töökoolid“, kus lapsi rakendatakse tööle alates 3. eluaastast, nii et nad tootsid kogukonnale kasu ja õpiksid head tööetikat. Samuti uskus Locke, et teadmised ja haridus on see, mis päästab inimkonna kurjuse küüsisist.

KA NII VÕIB JUHTUDA.

Pastor pahandab koguduseliikmega:

"Miks teie mees keset jumalateenistust kirikust välja marssis?"

"Rumal lugu küll, kuid mu mehel on kombeks unes kõndida..."

PIIBLIVIKTORIIN.

1. Jumal andis juba päris inimajaloo alguses töötuse Jeesuse tuleku ja Tema ristisurma kohta: üks tulevastest inimestest hävitab saatana ja koos sellega võidab kurjuse. Seda töötust nimetatakse Vana Testamendi protoevangeeliumiks ehk alg- või eeevangeeliumiks. Millise sündmusega seoses andis Jumal selle töötuse?
2. Kuningas Taavetil oli nooruses ustav ja kallis sõber, kellega nad vastastikku armastasid teineteist nagu omaenese hinge. Kes oli see sõber?
3. Sõnal „talent“ on 2 tähendust: 1) kaalu- ja rahaühik muistses Lähis-Idas; 2) anne, andekus, võimekus. Ilmselt ühe Jeesuse tähendamissõna tõlgenduse mõjul omandas sõna „talent“ väga paljudes keeltes siinnimetatud teise tähenduse. Millise tähendamissõna?
4. Jeesus äratas oma maise teenistuse jooksul surnuist vähemalt 3 inimest: Naini noormehe, sünagoogiülem Jairuse tütre ning oma sõbra Laatsaruse. Pärast Jeesuse ülestõusmist ja taevaminemist sooritas sama imeteo üks Tema lähimaist jüngerit. Kes oli see jünger ja kelle ta surnuist äratas?
5. Püha Vaimu kujutamiseks ja tähistamiseks kasutatakse mitmeid erinevaid sümbboleid, millest enamus pärineb Pühakirjast. Millise Uues Testamendis kirjeldatud sündmuse põhjal kujutatakse Püha Vaimu tuvina?

1. Pattulangemine (1Ms 3:15).

2. Kuningas Sauli poeg Joonatan (1Sm 18:1; 2Sm 1:26).

3. Tähendamissõna talentidest (Mt 25:14-30).

4. Peetrus; naisjünger Tabiita (Ap 9:36-42).

5. Jeesuse ristimine (Mt 3:16; Mk 1:10; Lk 3:22; Jh 1:32).

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Sest ma ütlen teile:

Kui teie õigus ei ole märksa suurem kui kirjatundjate ja variseride oma, siis te ei saa taevariiki! (Mt 5:20)

Nende sõnadega alustab Jeesus Mäejutluses oma õpetuste jagamist. Kõigepealt toob Ta mitu näidet, kui palju õigem variseridest ja kirjatundjatest peab olema Tema jünger. „Te olete kuulnud, et muistsele põlvele on öeldud...“ – sellistest arusaamadest lähtuvad kirjatundjad ja variserid. „Aga mina ütlen teile...“ – see õpetus on mõeldud järgimiseks Tema jüngeritele.

Variserid ja kirjatundjad järgisid seda, mida Jumal ise oli Pühakirjas ilmutanud ja käskinud, ning koguni piinliku hoole ja täpsusega. Jeesus ei ütle, et nad tegid valesti. Jeesuse sõnul tegid nad õiget asja. Kuid Tema jüngri õigus peab olema veel suurem, Jeesuse järgijalt oodatakse ja nõutakse veel rohkem. Jeesus tsiteerib näitena dekalooги kāske, mis reguleerivad inimestevahelisi suhteid: Jumal ei luba tappa, Jumal ei luba abielu rikkuda. Ja toob seejärel esile nende sisima mõtte ja tähenduse: juba kaasinimese peale vihastamine ja tema solvamine on võrdne tapmisega; juba himur mõte vastassoost inimesest on võrdne abielurikkumisega. Välisest käitumisest märksa olulisem on meie südamehoiak: kui see on õige, puhas, püha, siis jäävad välised, nähtavad patuteod iseenesest ära, meil pole nendeks mingit soovi ega ajendit. Jeesuse jünger peaks seega tegelema eelkõige oma mõtete, tunnete ja motiividega.

Neid Jeesuse sõnu on kahjuks väga sageli väga valesti mõistetud. Kõigepealt tunnistatakse, et sel viisil Jumala käskude pidamine, nagu Jeesus õpetab, on inimesele võimatu. Ongi tõesti võimatu. Meie psüühika toimib nõnda, et me ei suuda hoiduda vihastamast, ärritumast, pahandamast. Samuti on inimese meeled ja füüsis niimoodi loodud, et vastassoost isiku välimus, häälekõla, lõhn võib tekitada seksuaalset erutust. Miks Jeesus annab käsud, mida on võimatu täita? Nii tehaksegi järeldus: Jeesus just seepärast annabki need käsud, et näidata meile, et meil on neid võimatu täita. Seega me ei peagi neid täitma. Jeesus tahab selliste käskude varal lihtsalt meid endaga siduda, et me nende vastu eksides tunnistaksime oma jõuetust ja paluksime andestust Temalt. Jeesus ise on need käsud täitnud

ja kui Temalt andestust palume, saab meile armust, kingitusena osaks Jeesuse õigus – mis vaieldamatult on suurem kui kirjatundjate ja variseride õigus.

Selles arusaamas on tõde, kuid ainult pool tõde. Sisuliselt väidetakse, et Jeesus küll suri meie patu pärast ja kandis meile määratud karistuse, et me võiksime patud andeks saada ja Jumala silmis õigeks – kuid et Ta ei teinud mitte midagi rohkem: Jeesus jätab meid meie patu sisse ja lepib meie patustamisega, peaasi, et me usinasti kahetseksime ja Temalt armu paluksime. See arusaam ei ole piibellik. Kogu Uus Testament tunnistab, et Jeesuse ristitöö peamine eesmärk oli vabastada meid patu orjusest, et me iial enam ei orjaks pattu.

Selle eksitava arusaama pooldajad küll kutsuvad meid oma patuga võitlema, mille õnnestumiseks peaksime Jeesuselt „jõudu paluma“. Suur osa kristlaskonnast aina „palub jõudu“ patu vastu võitlemiseks, kuid tulemusteta: patt valitseb meie elus endiselt. Jeesus ei ole seda iial niimoodi mõelnud ega ka öelnud, et peaksime võitlema oma vana, pärispatuse loomuse vastu sellesama pärispatuse loomuse abil ja Tema annab meile selleks jõudu. Ta ei tee seda mitte mingil juhul. Tema tee on hoopis teine: see vana, patune loomus tuleb surma mõista. Ristimises ühendame end Jeesuse surmaga: anname koos Temaga surma oma vana loomuse, palume Tal selle risti lüüa, ja Tema loob meis uue loomuse, mille kaudu Tema saab tegutseda – kuid ainult siis, kui me Tal seda teha lubame.

Võitluses patu vastu oleme edukad vaid siis, kui mõistame, et see tähendab meie senise isiksuse, loomuse, kogu meie inimolemuse surma. Peame täielikult loobuma oma minast, nii et see ei langetaks enam otsuseid mitte üheski eluvaldkonnas. Nüüd juhib meie elu ainult Jeesus meie uuestisündinud loomuse läbi. Meie osa on järgida Teda ja teha Tema tahet. Iga kord, kui meie vana loomus pead tõstab ja tahab troonile tõusta, peame ta üha uuesti surma mõistma. Jeesus on võitnud patu. Kui Tema absoluutselt kõiges saab meie elu juhtida, siis oleme tõusnud kõrgemale oma animaalsest olemusest, nii et ei meie organismi füsioloogia ega ka psüühika talitlusviisid ei saa takistuseks püha armastuse printsiibi järgimisel.

Loovutades oma mina, loobudes omaenda tahtest, ongi meie õigus märksa suurem kui kirjatundjatel ja variseridel – see on Jeesuse enda õigus, sest Tema ise tegutseb meis. Kuid samal ajal on see vägagi suurel määral ka meie õigus, sest oleme selle saavutamiseks teinud ülima, mida langenud inimene üldse teha võib: nõustunud andma oma patuse loomuse surma – kõik selle ihad, naudingud, mõnud, lõbud, ambitsioonid, igatsused. Loomulikult saab meie vana loomuse suretada ainult Jeesus ise, kuid Ta ei tee seda ilma meie loa ja otsuseta.

Armas Jeesus, meie Issand ja Lunastaja!

Me täname selle vabaduse eest,

**mille Sa oma surma läbi meile saavutasid
ja mida Sa iga hetk meile pakud.**

Me palume, aita meil mõista,

et Sinu kuulekas minek ristile

näitab meilegi kätte õige tee, Sinu tee:

Kurjus ja patt ei kao iseenesest

ja Sina ei kaota neid imelisel viisil

ilma meie osaluseta.

Me palume: ilmuta ja kingi meile oma armastust,

et suudaksime, tahaksime ja igatseksime

selle nimel iseendale surra.

Karin Teder

KOGUDUS TÄNAB.

EELK Konsistoorium kinnitas 4. juunil 2019 EELK koguduse kaastöölise märgi kujunduse ja statuudi. Koguduse kaastöölise hõbemärgi võib taotleda koguduse kaastöölisele, kes on olnud vähemalt 15 aastat koguduses juhtorganis või kaastööliseks erinevates töövaldkondades. Kuldmärgi võib taotleda isikule, kes on vähemalt 25 aastat olnud koguduse kaastöölise. Märki võib igapäevaselt kanda. EELK koguduse kaastöölise märk on EELK vapp, mis on asetatud ringile, millel reljeefsetest tammelehtedest pärg. Metallist valmistatud ja kuumemailidega viimistletud vapi kõrgus on 18 mm, ringi diameeter 22 mm. EELK juhtorgani liikmemärkide kasutuselevõtmise otsustab iga koguduse juhatus.

EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse juhatus otsustas 13. juunil 2021 anda tänuks pikaaegse töö eest EELK koguduse kaastöölise märgid.

Kuldmärk: Madis Kütt, Kristi Ainjärv, Lydia Kalda, Mai-Ellen Koop, Leini Vahtras ja Tiit Salumäe.

Hõbemärk: Teno Ilves, Jane Madi, Maria Strauss, Matti Talbonen, Heino Kahem,

Praost Kaido Saak annab kaastöölise märgid üle Missio Läänemaa 2021 tänujumalateenistusel toomkirikus 22. augustil kell 11.

EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse juhatus

25. aprillil 2021 valis EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse nõukogu koguduse juhatuse järgmiseks neljaks aastaks. Juhatuse esimees Madis Kütt, aseesimees Kristi Ainjärv, juhatuse liikmed Lydia Kalda, Kalle Jätsa, Leini Vahtras ja Tõnis Sähk. Ameti poolest on juhatuse liige piiskop Tiit Salumäe ja abiõpetaja Kristo Hüdsi.

SÜNNIPÄEVAD AUGUSTIS.

1. august	Anne Julge	70
2. august	Eva-Maria Kollom	
4. august	Tarmo Engman	50
	Anne Kalberg-Sägi	
	Kaarel Kõuts	
5. august	Eha Toomsar	82
	Sirje Jätsa	
8. august	Lilia Sepp	85
	Tiiu Mihelson	
9. august	Kauri Kliss	
10. august	Margi Martin	
	Rael Ojasoo	35
11. august	Katarina Reiljan	
12. august	Vaike-Lisette Soostar	88
14. august	Matti Talbonen	
	Felicia Mirell Jair	
15. august	Tiit Taavits	35
16. august	Sirje Lämmergas	
	Ene Talbonen	
	Sten Marcus Testmann	
	Jonar Ilves	
18. august	Anneli Randla	50
19. august	Mihkel Kõre	
21. august	Aita Kaur	78
22. august	Moona Ojasoo	
24. august	Mare Kelk	78
	Kasso Kaasik	
	Lea Salumäe	
25. august	Kairi Kliss	
26. august	Loviise Vare	
	Deliise Vare	
27. august	Sarah-Sofia Brock	15
28. august	Lilija Kuusemäe	74
	Andres Huul	
	Maarja Reinaste	35
	Martti Ungert	
29. august	Laura-Liisa Leit	
	Ricko Leit	
30. august	Steve Rosar	30
31. august	Leini Vahtras	
	Markus Jätsa	

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

MEENUTUSI JUULI KUUST.

Mälestuspalvus M/S "Estonia" katastroofi ohvrite viimisel puhkepaigal 9. juulil 2021. Teenisid piiskop Tiit Salumäe, piiskop emer. Tuulikki Koivunen Bylund (Rootsi), piiskop Einārs Alpe (Läti), piiskop emer. Kaarlo Kalliala ja õp Eija Kalliala (Soome) ja muusik Samuel Jalakas (trompet).

22.-25. juulil toimunud XXVIII Haapsalu Vanamuusika Festivali asutaja ja juht prof. Toomas Siitan.

Koguduse Missio toimekonna koosolekut 18. juulil juhatas õpetaja Kristo Hüdsi.

Ansambel „Hortus Musicus“ Andres Mustoneni juhatusel Olavipäeval, 29. juulil 2021 toomkirikus.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNENE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud kolmapäeval ja reedel kell 9 - 15.

Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse kokku leppida telefon 5280635.

Kohtumine koguduse abiõpetaja Kristo Hüdliga palutakse kokku leppida telefon 56952758.

Telefon 473 7166, 473 7167.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-posti aadress lisatakse kirjasajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Diakoonia annetusmüük on avatud kokkuleppel – 53039835 Lia Salumäe.

Eesti kiriku elust saab lugeda <https://e-kirik.eelk.ee/>, <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Jaani kirik on avatud teelistele laupäeviti kell 11-17 ja pühapäeviti kell 13 - 16.

Toomkirik on avatud pühapäeviti kell 10 - 13 ja muul ajal piiskopilinnuse muuseumi kaudu E-L 10-18, P 13-18.

Teelistele on kirik avatud ettetellimisel haapsalu@eelk.ee

Piiskopilinnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.

Kristo Hüdsi E-post: kristo.hudsi@eelk.ee 56952758

Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com

Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com .

Lia Salumäe E-post: salumae.lia@gmail.com 53039 835.

Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com

Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee

Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de

Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com

Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soove, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

Jaani kiriku torniremont jätkub! Tänu annetuste eest.